

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov na roky 2024 – 2030

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce.

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce.

Zvýšiť atraktívnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov.

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov.

Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.

Obec Brestov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BRESTOV NA ROKY 2024 - 2030

„Novovytvorený“

Plánovacie obdobie	2024 - 2030
Schvaľovací orgán	Obecné zastupiteľstvo obce Brestov
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktoré sa dokument spracováva	Obec Brestov
Dátum schvaľovania	08/2024
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Zadávatel' tvorby stratégie: Pavol German, starosta obce Gestor tvorby stratégie: Pavol German, starosta obce Koordinátor tvorby stratégie: EUprojects, s.r.o., externý manažment
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Pavol German, starosta obce, starosta@brestov.sk
Koordinátor tvorby PHRSR	EUprojects, s.r.o., externý manažment
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Poslanci obecného zastupiteľstva: Ing. Martin Daňo Milan Lörinc Mgr. Pavel Matik Ing. Rastislav Varga Zástupca starostu obce: Ing. František Pipka
Adresa zverejnenia PHRSR na webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://www.brestov.sk

1. Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR Zákonom č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.

1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR PHRSR bude schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom obce Brestov.

1.1.3. Partneri

Dotknutá verejnosť	Verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR. <ul style="list-style-type: none"> - fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne: - fyzické osoby staršie ako 18 rokov, - právnické osoby, - občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.
---------------------------	---

Hlavní aktéri rozvoja	Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia obce, - fyzické a právnické osoby so sídlom v obci Brestov.
------------------------------	---

Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: <ul style="list-style-type: none"> - obyvatelia obce, - fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov.
--	---

1.2. Obsahové východiská

1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR Obec Brestov identifikovala nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR:

- **skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja obce**, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočítať jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v obci), pretože obec Brestov má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom;
- **politický dôvod** - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v obci,
- **legislatívny dôvod** - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem;

	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv); - zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy; - splnenie podmienok pre prístup k finančným zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom; - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov obce - tzv. smart prístup.
<p>1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúrácie stratégie PHRSR</p>	<p>Územie obce Brestov - ako samostatný územný a správny celok, kde jej základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jej obyvateľov.</p>
<p>1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov</p>	<p>V rámci primárnej analýzy obce Brestov prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politík a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy obce v kontexte jej okolia.</p> <p>PHRSR obce Brestov bude nadväzovať najmä na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrovanú územnú stratégiu samosprávneho kraja, pod ktorú obec spadá - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2030 - Program Slovensko 2021 – 2027 - Víziu a stratégiu rozvoja Slovenska do roku 2030 – Slovensko 2030
<p>1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR</p>	<p>Etapa 1.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác Obdobie: 06/2024</p> <p>Popis etapy:</p>

Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia, nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už existujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR.

Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Obdobie: 07/2024

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do Zámeru PHRSR, ktorý slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR, resp. jeho aktualizácie tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu.

Po schválení zámeru PHRSR zo strany Zadávatel'a a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR alebo jeho aktualizácii.

Konkrétne kroky etapy:

Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.

Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.

Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.

Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.

Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).

Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.

Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.

Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.

Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.

Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR

Obdobie: 07/2024

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a prístupných informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávateľného vývoja relevantné pre obec, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Obdobie: 07/2024

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy.

S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a strategické ciele PHRSR obce Brestov priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja

Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2024 - 2030.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti. V **prvej časti** (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V **druhej časti** (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

Obdobie: 07/2024

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnúť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

Obdobie: 07/2024

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie;
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie PHRSR, pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík;

- systém monitorovania a transparentného hodnotenia a napĺňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú;
- plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie.

Etapa 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Obdobie: 08/2024

Popis etapy: Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námetov a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy.

Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti.

Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy obce Brestov.

2. Analytické východiská

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov obce bol Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov, ktorý bol schválený v roku 2016.

Na základe výstupov z vyššie uvedených analýz a na základe prieskumu verejnej mienky, ktorý bol realizovaný dotazníkovým zisťovaním, prostredníctvom médií, a ako i osobným zisťovaním boli v obci Brestov identifikované priority v niekoľkých oblastiach:

HOSPODÁRSKA OBLASŤ	Technická infraštruktúra Dopravná infraštruktúra Cestovný ruch Partnerská spolupráca s inými subjektmi
SOCIÁLNA OBLASŤ	Rozvoj bývania
	Sociálna infraštruktúra
	Školstvo, kultúra a šport
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	Obecné (verejné) priestory a služby
	Ochrana ŽP a majetku obyvateľov obce Protipovodňové opatrenia

V rámci týchto priorít boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Služi zároveň ako projektová základňa obce Brestov, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2024 – 2030.

Č.	Názov projektu	Termín realizácie	Výška NFP EUR	Poskytovateľ
	Kolesový nakladač	30.7.2020	67.400,-	PPA
	Vodovod	27.9.2019	105.965,-	PPA
	Rekonštrukcia chodníkov	4.7.2018	55.049,22	PPA
	Hasičská zbrojnica	8.7.2020	45.836,60	Ministerstvo vnútra SR 30.000,- EUR Obec 15.836,60 EUR
	Hasičská zbrojnica	21.10.2019	30.055,45	Obec

Od roku 2016, kedy bol spracovaný, schválený a prijatý predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, prešla obec viacerými pozitívnymi zmenami a realizovala viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce, regiónu a jeho okolia. Obec sa zapojila do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Obec úspešne využila aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohla tak realizovať prioritné investičné

aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedela vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v obci.

2.2. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - fungujúce poľnohospodárske družstvo, - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci v oblasti obchodu, priemyslu, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačnej oblasti, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu.
	Prírodno-environmentálne	<ul style="list-style-type: none"> - vhodné prírodné a podnebné podmienky, - doriešený odvoz a skládky tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný program odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu.
	Kultúrne	<ul style="list-style-type: none"> - využívanie prírody v okolí na zimné a letné športové aktivity, - kultúrne podujatia, - každoročné tradičné kultúrno-spoločenské podujatia.
	Inštitucionálno-organizačné	<ul style="list-style-type: none"> - stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji obce.
Problémy a limity	Socioekonomické	<ul style="list-style-type: none"> - absencia základných a doplnkových služieb, - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
	Územno-technické	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu obce na rekonštrukciu miestnych komunikácií, - nevybudované parkovacie plochy v obci,

		- nedostatočná infraštruktúra pre rôzne športové a voľnočasové aktivity.
	Prírodno- environmentálne	- nezáujem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - zlý stav poľných a lesných ciest, - nevyužitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
	Kultúrne	- slabá tradícia folklóru, - nedostatočný záujem občanov o obnovenie tradícií v obci, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v obci.
	Inštitucionálno- organizačné	- nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.3. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť obce:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v obci

- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/regiónu pre investorov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre obec na podporu rozvoja,
- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v obciach.

Z pohľadu poľnohospodárstva

- zmena klimatických podmienok,
- nevyužitie pôdneho fondu obce,
- neatraktívnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry

- navýšenie počtu investičných akcií v obciach a ich finančná náročnosť,
- stagnácia rekonštrukcie kanalizácie a ČOV pre jej finančnú náročnosť,
- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia

- ohrozenie zdrojov pitnej vody v obci nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu

- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzoring športu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v obci,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel obce stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti

- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu obcí,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti obce,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity obce.

Z pohľadu cestovného ruchu

- nepochopenie turistického potenciálu obce - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov obce,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu obce je možné zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v obci
- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce starnutie obyvateľstva
- Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti
- Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
- Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí obce Brestov.

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v obci	Malý záujem investorov o menšie obce.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí obce/mikroregiónu.
V blízkom okolí obce funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zlý stav životného prostredia v okolí obce/v mikroregiónu.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov obce.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácii samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí. Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná strategická poloha - blízkosť krajských miest Košice, Prešov • v obci je obecný vodovod, • obec je plynofikovaná • obec je vybavená materskou školou • dostatok voľnej pracovnej sily • ochota zo strany samosprávy riešiť zlé ekonomickú a sociálnu situáciu miestneho obyvateľstva • možnosť osídľovania a budovania rodinných domov • výborná spolupráca s okolitými obcami • obec má futbalové ihrisko • obec má hasičskú stanicu a DHZ • ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji obce 	<ul style="list-style-type: none"> • v obci nie je vybudovaná kanalizácia a ČOV • absencia zberného dvora, kompostoviska • nedostatok oddychových zón pre deti a mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov • zlý stav rigolov • nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na financovanie rozvojových a investičných projektov • malé možnosti rekreačno-športového vyžitia v obci • nedostatočné možnosti základných a doplnkových služieb • nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam • nedostatočný kamerový systém

	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu • nedostatočná infraštruktúra • nedostatok vhodných priestorov pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím • nedostatok obecných pozemkov a ich roztrieštenosť • slabá ekologická uvedomelosť občanov • nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu • nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ na rozvojové aktivity obce • potenciálni investori – firmy realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov • rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov • vybudovanie cyklochodníkov • existencia turistických atrakcií v blízkom okolí / mikroregiónu obce • zlepšovanie podnikateľského prostredia • dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci • možnosti rekvalifikácie obyvateľov • rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia • potencionálna spolupráca s okolitými obcami • podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie • predchádzanie vzniku odpadov • zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce • realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • negatívne sociálne prostredie • ekonomicky stagnujúci región – pretrvávajúce negatívne dopady hospodárskej krízy • slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia • nárast produkcie komunálneho odpadu • zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania • starnutie obyvateľstva • finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry • nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj obce vo všetkých smeroch • nedostatočný rozvoj turistických aktivít v okolí obce • bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ • slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu obce Brestov. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju obce: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami. Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky, rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja obce so situáciou a potenciálmi rozvoja inej porovnateľnej obce v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na obce, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom prograse, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zadefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže obec identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšimi.

Východisková situácia obcí v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky obce s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami obcí s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja obcí v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využiteľným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé obce sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplývajú na rozvoj obce spoza hraníc obce tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce.

Prehľad faktorov rozvoja obce Brestov

Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

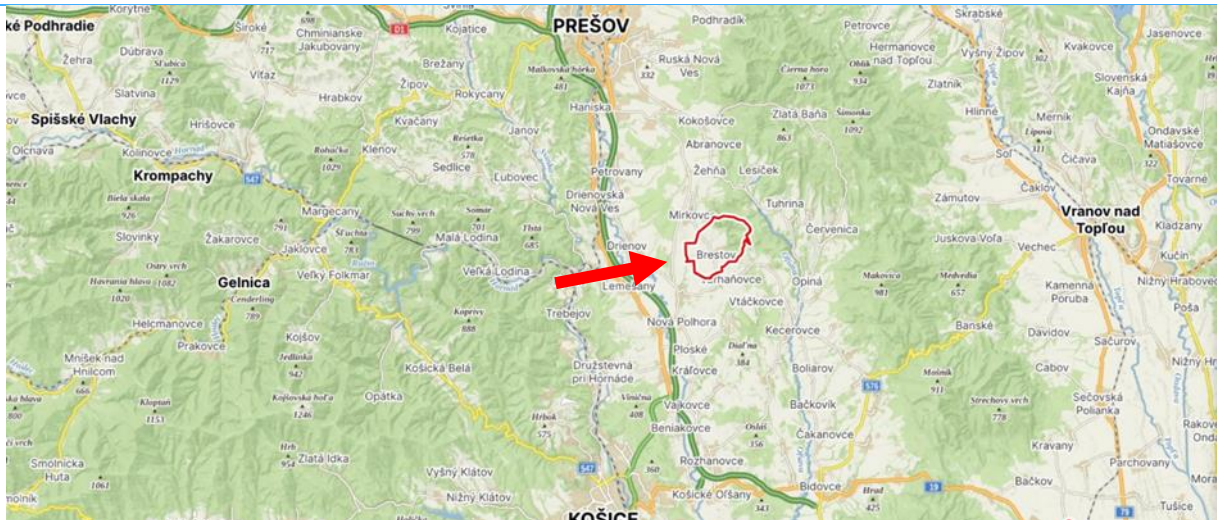
- prírodné zdroje,
- sociálna infraštruktúra obyvateľstva,
- technická infraštruktúra,
- ekonomické činnosti,
- rozpočet a majetok obce.

Prírodné zdroje

Obec Brestov leží v Košickej kotline v doline rovnomenného potoka. Nadmorská výška v strede obce je 300 m n. m. a v chotári 255 – 610 m n. m..

Chotár obce sa rozprestiera na ploche 1037 ha. Západná časť chotára je pahorkatina, východná mierna vrchovina Slanských vrchov, ktoré tvoria mladotretohorné usadeniny a sopečné horniny. Les, ktorý tvoria porasty dubu a borovice je len vo východnej časti. Na území prevládajú hnedozemné pôdy.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Brestov do Prešovského kraja a okresu Prešov. Prešovský kraj je podľa veľkosti druhý najväčší kraj na území Slovenska a z hľadiska počtu obyvateľov najväčším krajom Slovenska. V kraji sa nachádza 666 obcí, z nich je 23 miest. Prešovský kraj sa rozprestiera na celej severovýchodnej časti Slovenska. Prešovskému kraju dominuje Prešovský okres, ktorý je najväčším a najhustejšie zaľudneným na jeho území. Prešovský okres je ohraničený niekoľkými pohoriami. Čergov a Ondavská vrchovina zdobia jeho severnú a severovýchodnú časť, Slanské vrchy ležia na jeho juhovýchode a Košická kotlina vytvára južnú hranicu okresu. Prešov, centrum Prešovského kraja a zároveň tretie najväčšie mesto Slovenska, tvorí aj administratívne centrum Prešovského kraja.

Grafické znázornenie polohy obce Brestov

Obyvateľstvo

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2023: 461. Počet obyvateľov vykazuje klesajúci i stúpajúci trend vývoja.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15 - 65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 304 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 80 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (100%).

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 90,24 %.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa

odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 0,22 %. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je dobrý.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 4 autobusové zastávky, z toho 2 v nevyhovujúcom stave.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod. V obci sa nachádza farská studňa – verejne dostupná.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec čiastočne využíva LED technológiu (60%). Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi 3 mobilných operátorov, kvalita signálov je výborná.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec disponuje optickou sieťou.

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologicky rozložiteľný odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v

d ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Sociálna infraštruktúra obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Obec disponuje sociálnou infraštruktúrou:

Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE resp. vymenované
Kultúrny dom	Áno
Dom smútku	Nie
Cintorín	Áno
Kostol	Áno
Materská škola	Áno
Základná škola	Nie
Stredná škola	Nie
Školské ihrisko	Nie
Futbalové ihrisko	Áno
Ihriská (iné) napr. detské, multifunkčné	Áno - detské
Športová hala	Nie
Telocvičňa	Nie
Kúpalisko (umelé, prírodné)	Nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	Nie
Domov dôchodcov	Nie
Knižnica	Áno - nefunkčná
Pošta	Nie
Hotely, motely, penzión	Nie
Turistické ubytovne	Nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	Nie
Pohostinstvo	Nie
Obchod, predajne	Áno
Hasičská zbrojnica	Áno - 2
Zdravotné stredisko	Nie
Obecný rozhlas	Áno
Kino	Nie
Sociálne služby	Nie
Lekáreň	Nie

MOaPS	Nie
Terénna sociálna práca	Nie

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Brestov býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 144. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nenachádzajú bytové domy.

Detailné spracovanie analýz obce tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu.

Prehľad disparít obce Brestov

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia obce Brestov:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
<ul style="list-style-type: none"> • Prírodné zdroje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
<ul style="list-style-type: none"> • Obyvateľstvo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ starnúca populácia a klesajúci počet produktívneho obyvateľstva ▪ migrácia mladých obyvateľov
<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily
<ul style="list-style-type: none"> • Technická infraštruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu
<ul style="list-style-type: none"> • Sociálna infraštruktúra obce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatočná infraštruktúra zdravotnej starostlivosti ▪ chýbajúce inštitúcie poskytujúce sociálne služby

Tabuľka - disparity a limity rozvoja územia

3. Rozvojová stratégia

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia obce Brestov predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia obce prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú blížiť k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu obce, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré obec v súčasnosti plní, strategická vízia obce Brestov je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:

Obec Brestov je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:

Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je **zadefinovať priority** a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov **vo väzbe na hlavný cieľ a priority**, ktoré s určitosťou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie obce.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii obce, je dôležité aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich obec bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa obce Brestov je rozložené **do troch prioritných oblastí**, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci dekompozície

tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa.

Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Predstavenie obsahu jednotlivých priorit je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov

Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Obrázok nižšie ilustruje prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorit obce, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť obce.

Obr. Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorit

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Obec Brestov je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1.

Moderná a inovatívna obec

Priorita 2

Obec atraktívna pre všetkých

Priorita 3

Eko obec

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov na roky 2024 – 2030 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu obce.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja obce Brestov, so zohľadnením tvrdých dát (štatistický úrad, výstupy z dotazníkov), ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov, cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy), **ale hlavne výstupov a záverov predchádzajúceho PHRSR, na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2024 - 2030.**

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce, je pre definovanie obecnej rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergie pri plnení stanovených cieľov.

K týmto dôležitým strategickým dokumentom, ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priradujeme aj medzinárodné dohody, ako je:

- Agenda 2030,
- Urbact III,
- Akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov,
- Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.

Viacere dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Predkladaná stratégia obce Brestov je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku.

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň obce:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

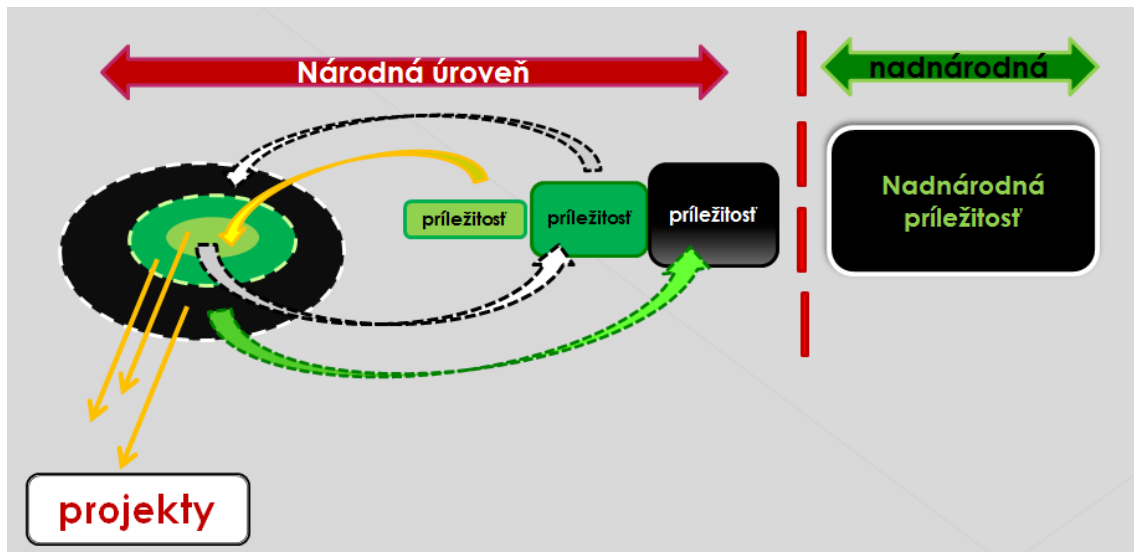
Prioritná oblasť 3: Eko obec

Súčasťou predloženej strategicko-časťi dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE OBEC PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu **nástroja - inovačného projektu** je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu obce Brestov nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja obce:

- **krátkodobé využite príležitosti** – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer a tým jeho význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený, tak výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj obce, napríklad získanie nových partnerstiev obce, vytvorenie nových inovačných príležitostí v obci, atď. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;
- **dlhodobé využite príležitosti** – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ obce. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre obec (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja obce pri implementácii projektov v PHRSR 2024 – 2030, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju obce.

Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch naplňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít obce v období 2024-2030. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2024-2030 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami,

odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta obce, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou budú podľa potreby aj pracovníci obecného úradu či tzv. projektoví manažéri na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvania projektu resp. externí projektoví manažéri v rámci zmluvnej spolupráce.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce, prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu, či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2024 – 2030 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, obec si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR obce živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami.

Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Rovnako bude obecné zastupiteľstvo schvalovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude obec ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov
na roky 2024 – 2030**

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Obecný úrad Brestov	<ul style="list-style-type: none"> výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	<ul style="list-style-type: none"> konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	<ul style="list-style-type: none"> zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	<ul style="list-style-type: none"> zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	<ul style="list-style-type: none"> spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

- **Projekt: Vybudovanie kanalizácie a ČOV**

Nástroje:

Vybudovanie kanalizácie a ČOV

- **Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu**

Nástroje:

Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu

- **Projekt: Vybudovanie kamerového systému**

Nástroje:

Vybudovanie kamerového systému

- **Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu**

Nástroje:

Modernizácia obecného rozhlasu

- **Projekt: Modernizácia verejného osvetlenia**

Nástroje:

Modernizácia verejného osvetlenia

1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry

- **Projekt: Dobudovanie miestnych cestných komunikácií**

Nástroje:

Dobudovanie nových, miestnych cestných komunikácií

- **Projekt: Dobudovanie chodníkov**

Nástroje:

Vybudovanie chodníkov

- **Projekt: Modernizácia autobusových zastávok**

Nástroje:

Modernizácia autobusových zastávok

- **Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia**

Nástroje:

Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR

- **Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**

Nástroje:

Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít

Podpora miestnych podnikateľských subjektov

1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce

- **Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce**

Nástroje:

Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori

Rozvoj cezhraničnej spolupráce (udržiavanie a rozvíjanie zahraničných partnerstiev s inými subjektmi - obce, mestá, podnikatelia, investori)

Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako aj zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života obce

Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ 2.2: Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci

- **Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby**

Nástroje:

Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia, internet)

2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci

- **Projekt: Komplexná rekonštrukcia budovy, v ktorej sa nachádza obecný úrad, kultúrny dom, knižnica**

Nástroje:

Rekonštrukcia exteriéru a interiéru objektu obecného úradu, kultúrneho domu, knižnice (výmena okien, zateplenie budovy, výmena strechy, a pod.)

- **Projekt: Rekonštrukcia budovy materskej školy**

Nástroje:

Rekonštrukcia budovy materskej školy

- **Projekt: Rekonštrukcia objektov hasičských zbrojníc**

Nástroje:

Dokončenie rekonštrukcie objektu hasičskej zbrojnice

Komplexná rekonštrukcia starej budovy hasičskej zbrojnice

Vybudovanie technického zázemia pre členov DHZ a DHZO

- **Projekt: Zveľadenie areálu cintorína**

Nástroje:

Zveľadenie areálu cintorína (dobudovanie chodníkov, dobudovanie osvetlenia, zabezpečenie oplotenia)

2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci

- **Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí**

Nástroje:

Podpora kultúrnych podujatí

Podpora športových podujatí

- **Projekt: Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska**

Nástroje:

Výstavba nového detského ihriska

Rekonštrukcia existujúceho detského ihriska

- **Projekt: Vybudovanie multifunkčného ihriska**

Nástroje:

Vybudovanie multifunkčného ihriska

- **Projekt: Revitalizácia zelených plôch**

Nástroje:

Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti obce

Osadenie prvkov drobnej architektúry

2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu

- **Projekt: Výstavba cyklotrasy**

Nástroje:

Vybudovanie cyklotrasy a zabezpečenie značenia, odpočívadiel

- **Projekt: Výstavba náučného chodníka k Zámčisku**

Nástroje:

Výstavba náučného chodníka k Zámčisku (náučný chodník, náučné tabule, osadenie lavičiek, a pod.)

2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora

- **Projekt: Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov**

Nástroje:

Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov

Sprístupnenie wifi na verejných priestranstvách

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov obce

Strategický cieľ 3.2.: Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia

3.1 Prevencia pred povodňami

- **Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov**

Nástroje:

Rekonštrukcia a dobudovanie jestvujúcich rigolov

- **Projekt: Protipovodňové opatrenia**

Nástroje:

Regulácia, úprava a spevnenie brehov vodného toku

<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Pozemkové úpravy
Nástroje:
Vysporiadanie pozemkov, sceľovanie pozemkov, úprava cestných komunikácií a poľných ciest
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba zberného dvora
Nástroje:
Vybudovanie zberného dvora
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a separáciu odpadov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba kompostoviska
Nástroje:
Zriadenie kompostoviska
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie BRKO
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí
Nástroje:
Zakúpenie a inštalovanie fotopascí
Monitorovanie oblasti
Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce
Nástroje:
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov
Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie (slnečná)
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie
Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie slnečnej energie

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt. Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.

- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR obce Brestov budú sledované ukazovatele:

- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované iba ako „Nástroje“ – tie, ktoré nespádajú pod projektový zámer).

5.1. MERATEENÉ UKAZOVATELE NÁSTROJOV

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
				2024	2030
Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec					
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce					
Výsledok	Kanalizácia a ČOV	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Dobudovaný a zrekonštruovaný obecný vodovod	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Kamerový systém	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Zmodernizovaný obecný rozhlas	Obec	súbor	0	1
Výsledok	Zmodernizované verejné osvetlenie	Obec	súbor	0	1
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry					
Výsledok	Nové miestne cestné komunikácie	Obec	m	0	1 300
Výsledok	Nové chodníky	Obec	m	0	800
Výsledok	Zmodernizované autobusové zastávky	Obec	m	0	2
Výsledok	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Obec	súbor	0	3
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR					
Dopad	Podpora podnikateľa (SHR, SZČO, MSP)	Obec	počet	0	2

1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami					
Dopad	Nová partnerská spolupráca s obcami	Obec	počet	0	2
Dopad	Spolupráca obce s podnikateľskými subjektami	Obec	počet	0	2
Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých					
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci					
Výsledok	Základná infraštruktúra pre výstavbu nových rodinných domov	Obec	súbor	0	1
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci					
Výsledok	Zrekonštruovaný exteriér a interiér objektu obecného úradu, kultúrneho domu a knižnice	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná budova materskej školy	Obec	počet	0	1
Výsledok	Dokončená rekonštrukcia objektu hasičskej zbrojnice	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná stará budova hasičskej zbrojnice	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technické zázemie pre členov DHZ	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zveľadený areál cintorína	Obec	počet	0	1
2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci					
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných kultúrnych podujatí	Obec	počet	0	10
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných športových podujatí	Obec	počet	0	10
Výsledok	Nové detské ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrekonštruované jestvujúce detské ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Multifunkčné ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zrevitalizované verejné priestranstvá	Obec	počet	0	1

Výsledok	Osadené prvky drobnej architektúry	Obec	počet	0	20
2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu					
Výsledok	Cyklotrasa	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Náučný chodník ku Zámčisku	Obec	m	0	1000
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora					
Dopad	Kvalitné digitalizované služby verejného sektora	Obec	súbor	0	1
Prioritná oblasť 3: Eko obec					
3.1 Prevencia pred povodňami					
Výsledok	Vybudované rigoly	Obec	m	0	1 300
Výsledok	Zrekonštruované rigoly	Obec	m	0	300
Výsledok	Zavedené protipovodňové opatrenia v obci	Obec	počet	0	1
Výsledok	Pozemkové úpravy	Obec	súbor	0	1
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov					
Výsledok	Zberný dvor	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a separáciu odpadov	Obec	počet	0	3
Výsledok	Kompostovisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Technika a vozidlá na zber a zhodnocovanie BRKO	Obec	počet	0	2
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam					
Výsledok	Zakúpené fotopasce	Obec	počet	0	3
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov					
Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Obec	počet	0	1
Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Obec	počet	0	1

5.2. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja obce, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR obce Brestov je nasledovná:

- Akčný plán obce
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia obce
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán obce

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2024 - 2030			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedná inštitúcia	Financovanie (EUR)
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: Vybudovanie kanalizácie a ČOV	2024-2030	obec	1 200 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu	2024-2030	obec	900 000,00
Projekt: Vybudovanie kamerového systému	2024-2030	obec	40 000,00
Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu	2024-2030	obec	30 000,00
Projekt: Modernizácia verejného osvetlenia	2024-2030	obec	20 000,00
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2024-2030	obec	700 000,00
Projekt: Dobudovanie chodníkov	2024-2030	obec	150 000,00
Projekt: Modernizácia autobusových zastávok	2024-2030	obec	10 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2024-2030	obec	5 000,00

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov
na roky 2024 – 2030**

1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	2024-2030	obec	15 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2024-2030	obec	20 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci			
Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2024-2030	obec	500 000,00
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci			
Projekt: Komplexná rekonštrukcia budovy, v ktorej sa nachádza obecný úrad, kultúrny dom, knižnica	2024-2030	obec	850 000,00
Projekt: Rekonštrukcia budovy materskej školy	2024-2030	obec	400 000,00
Projekt: Rekonštrukcia objektov hasičských zbrojníc	2024-2030	obec	250 000,00
Projekt: Zveľadenie areálu cintorína	2024-2030	obec	40 000,00
2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského využitia v obci			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2024-2030	obec	10 000,00
Projekt: Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska	2024-2030	obec	80 000,00
Projekt: Vybudovanie multifunkčného ihriska	2024-2030	obec	150 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2024-2030	obec	20 000,00
2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu			
Projekt: Výstavba cyklotrasy	2024-2030	obec	800 000,00
Projekt: Výstavba náučného chodníka k Zámčisku	2024-2030	obec	30 000,00
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora			
Projekt: Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov	2024-2030	obec	5 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov	2024-2030	obec	20 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2024-2030	obec	100 000,00
Projekt: Pozemkové úpravy	2024-2030	obec	70 000,00
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov			

Projekt: Výstavba zberného dvora	2024-2030	obec	2 000 000,00
Projekt: Výstavba kompostoviska	2024-2030	obec	70 000,00
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v obci			
Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí	2024-2030	obec	5 000,00
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			
Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	2024-2030	obec	300 000,00
Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2024-2030	obec	300 000,00

5.2.2 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Inštitucionálne zabezpečenie

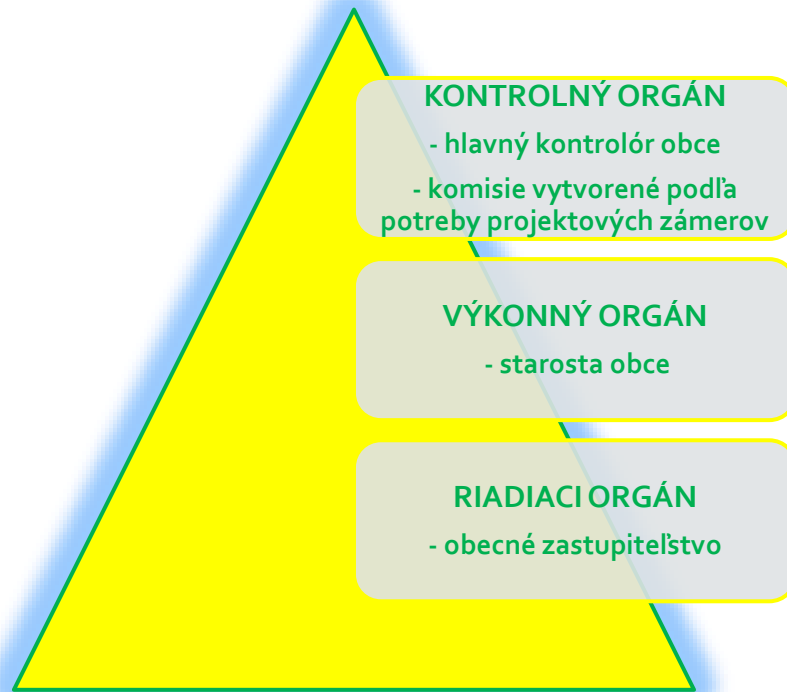
Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách obce v období 2024 - 2030. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zástupcov obecného úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2024 - 2030 venovať zvýšená pozornosť, je náročnosť týchto projektov. Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov, ktoré následne majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S týmto problémom súvisí aj počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s odbornými externými poradcami, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov. Parciálne ciele budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi. Touto vhodne zvolenou organizačnou podporou dokážeme sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta obce, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových

zdrojov a účinné, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú podľa potreby aj pracovníci obecného úradu (interní resp. externí).

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov. Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie ako aj partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2024 - 2030 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a vo všetkých zložkách projektového riadenia. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicity vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň si obec kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR obce je preto živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň

zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy. Obecné zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré obec, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia obce

Tak ako v každej oblasti života obce, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia obce Brestov vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jej občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území obce a mimo nej.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii obce sú:

- interná komunikácia – zamestnanci OcÚ a poslanci OcÚ,
- externá komunikácia – občania obce, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viacero komunikačných prostriedkov:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka obce, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
- vzhľadom na počet obyvateľov obce je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
- ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred obecným úradom či obecný rozhlas,
- poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zo skúseností obce možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov obce dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom obecného rozhlasu.

Publicita projektov obce

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je obec zodpovedná za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Obec má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí obec adekvátne zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude obec na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom obecného rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety

- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácii konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2024 - 2030 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadané očakávania obyvateľov o rozvoji obce.

5.2.3 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávaní relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh naplňovania stanoveného časového harmonogramu a zadaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Obec bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude obecnému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni obce bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a zrealizovať s príslušným interným alebo externým pracovníkom. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, obec zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania časom a nákladmi.

Zodpovednosť za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi (budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu).

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu obce alebo obecných orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2024 - 2030

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2026	Podľa rozhodnutia obce ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2025	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2030	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiaci tabuľka pre výber projektov.

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčíslit' presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, obec zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov obce, pričom obec ráta s nutným spolufinancovaním, pri projektoch, kde je to relevantné.

Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov obce, sú hlavne:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR obce je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Moderná a inovatívna	927 000	618 000	463 500	463 500	309 000	309 000	0	3 090 000
Obec atraktívna pre všetkých	940 500	627 000	470 250	470 250	313 500	313 500	0	3 135 000
Eko obec	859 500	573 000	429 750	429 750	286 500	286 500	0	2 865 000
SPO LU	2 727 000	1 818 000	1 363 500	1 363 500	909 000	909 000	0	9 090 000

5.3.1 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov
na roky 2024 – 2030**

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje				
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	2 190 000	1 752 000	219 000	129 500	89 500	2 190 000
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	865 000	692 000	86 500	63 250	23 250	865 000
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	15 000	12 000	1 500	1 500	0	15 000
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	20 000	16 000	2 000	1 500	500	20 000
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci	500 000	400 000	50 000	40 000	10 000	500 000
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci	1 540 000	1 232 000	154 000	87 000	67 000	1 540 000
2.3 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci	260 000	208 000	26 000	16 000	10 000	260 000
2.4 Podpora rozvoja cestovného ruchu	830 000	664 000	83 000	61 500	21 500	830 000
2.5 Skvalitnenie služieb verejného sektora	5 000	4 000	500	250	250	5 000
3.1 Prevencia pred povodňami	190 000	152 000	19 000	10 500	8 500	190 000
3.2 Podpora zhodnocovania odpadov	2 070 000	1 656 000	207 000	123 500	83 500	2 070 000
3.3 Opatrenia proti čiernym skládkam	5 000	4 000	500	0	500	5 000

a dodržiavania čistoty v obci						
3.4 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov	600 000	480 000	60 000	40 000	20 000	600 000

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

5.3.2 Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorít pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj obce z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty, ktorých plnenie je pre obec povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy) 	
2	Vysoká Priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov obce - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú obyvatelia obce za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov) - projekty, ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia obce 	<p>Projekt: Vybudovanie kanalizácie a ČOV</p> <p>Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia obecného vodovodu</p> <p>Projekt: Dobudovanie miestnych cestných komunikácií</p> <p>Projekt: Dobudovanie chodníkov</p> <p>Projekt: Protipovodňové opatrenia</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie rigolov</p>

3	Stredná priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktoré robia obec prítiažlivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre obec, vhodné a podporujú rozvoj obce - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním obce 	<p>Projekt: Vybudovanie kamerového systému</p> <p>Projekt: Modernizácia obecného rozhlasu</p> <p>Projekt: Modernizácia verejného osvetlenia</p> <p>Projekt: Modernizácia autobusových zastávok</p> <p>Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí</p> <p>Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia</p> <p>Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby</p> <p>Projekt: Komplexná rekonštrukcia budovy, v ktorej sa nachádza obecný úrad, kultúrny dom, knižnica</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia budovy materskej školy</p> <p>Projekt: Rekonštrukcia objektov hasičských zbrojníc</p> <p>Projekt: Zveľadenie areálu cintorína</p> <p>Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <p>Projekt: Výstavba a rekonštrukcia detského ihriska</p> <p>Projekt: Vybudovanie multifunkčného ihriska</p>
---	------------------	--	---

			<p>Projekt: Revitalizácia zelených plôch</p> <p>Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov</p> <p>Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie</p> <p>Projekt: Výstavba cyklotrasy</p> <p>Projekt: Výstavba náučného chodníka k Zámčisku</p> <p>Projekt: Pozemkové úpravy</p> <p>Projekt: Výstavba zberného dvora</p> <p>Projekt: Výstavba kompostoviska</p> <p>Projekt: Zvyšovanie digitálnych a odborných zručností a vzdelávanie zamestnancov obecného úradu a občanov</p>
4	Nízka priorita	<ul style="list-style-type: none"> - projekty, ktorých prínos pre rozvoj obce je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov obce - projekty na základe nepresne zadefinovaných projektových úvah bez jasného cieľa 	<p>Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <p>Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce</p>

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov obce Brestov, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 31 projektov, pričom 6 projektov má vysokú prioritu, 23 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 2 projekty s nízkou prioritou.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov
na roky 2024 – 2030**

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery obce, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach obce, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy a začiatok riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	obecný úrad, starosta obce
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných.	obecný úrad, starosta obce
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý tím pracovníkov v rámci možností obecného úradu doplnený	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov.	obecný úrad, starosta obce

			o externých spolupracovníkov. Navrhovaný počet osôb v projekte vychádza z doterajších skúseností obce s realizáciou obdobných nástrojov/ projektov.		
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontraktálneho orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov.	obecný úrad, starosta obce
Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany dodávateľov služieb a tovarov	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Výber vhodných súťažných podkladov a podmienok pre konanie verejného obstarávania a dôkladné a podrobné vypracovanie návrhu zmluvy, ktorá bude zverejnená ešte pred zverejnením výzvy v rámci verejného obstarávania, je predpokladom výberu	Kontrola procesu poverenou osobou.	obecný úrad, starosta obce

			spoľahlivého partnera /dodávateľa.		
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	Využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	obecný úrad, starosta obce, externý partner
Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie realizácie projektu	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych noriem. Prioritný záujem obce a partnerov na realizácii projektu.	Znalosť legislatívy, využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu.	obecný úrad, starosta obce, externý partner
Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	Obec disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie plánovaných výstupov.	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	obecný úrad, starosta obce
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Obec vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou pracovníkov pri odbornom dozeraní	Dôsledné plánovanie a priebežný monitoring.	obecný úrad, starosta obce

			a kontrole implementácie.		
Riziko nezáujmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa obce s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia obce k obyvateľom postavený na aktívnom postoji obce, smart nástroje.	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu.	obecný úrad, starosta obce, obecné zastupiteľstvo
Riziko úbytku obyvateľov	Obec atraktívna pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného strategického cieľa.	Monitoring stavu kvality života v obci, dotazníky a smart nástroje pre komunikáciu s obyvateľmi.	obecný úrad, starosta obce

Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú:

- identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie,
- zhodnotenie ich významnosti,
- návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu,
- návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík.

Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

7. Riadenie implementácie

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR		
Obecné Zastupiteľstvo	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR. 		
Hlavný kontrolór obce	Úlohy a kompetencie : <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečuje kontrolu plnenia zadefinovaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR obce). 		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Riadiaci výbor	5 členov – poslanci Obecného zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne kvartálne alebo podľa potreby, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR). Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní. <u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci obce zohrával významnú úlohu v aktívnom živote obce (tým sa zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)
Gestor	starosta obce	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva obce	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra obce aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom.

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov
na roky 2024 – 2030**

		V procese: Koordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	- Vede riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác obce Brestov bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikali pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti.			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci obecného úradu, poslanci, externí pracovníci	V príprave: Pripravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o spracovaní nového PHRSR V procese: Podieľa sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR. Zároveň zabezpečuje administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.	Pripravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR obce) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia

Pri tvorbe PHRSR obce Brestov boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.

Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastavia mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Obecný úrad obce Brestov	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov.

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom obce Brestov je nízky počet podnikateľských príležitostí či formy samozamestnania v obci, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo obec.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti obce ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre obec je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude obec snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam obce spojenými s tvorbou nových pracovných miest v obci.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie obce navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy predchádzajúceho PHRSR), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcnosti objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja obce sa kladie na čelných predstaviteľov obce, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k naplneniu vytýčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Brestov.

9. Využitie literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja.
2. Program Slovensko 2021 – 2027 schválený Európskou komisiou dňa 23.11.2022.
3. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.
4. Agenda 2030.
5. Partnerská dohoda 2021 – 2027.
6. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - Slovensko 2030.

10. Prílohy

Príloha č. 1 Vstupné analýzy pre analytickú časť

História obce

Najstaršia písomná zmienka o obci sa nachádza vo varadínskom registri z r. 1219, v ktorom je zápis, že Biely z Brestova obvinil troch bratov zo Žehne, že mu ukradli rôzne veci v hodnote šiestich hrvien striebra. Aj v ďalšom zápise z r. 1229 sa uvádza spor medzi Petrom, synom Petra a Čepanom, komesom Petrom, Jánom a Pavlom o dedičný majetok. Uvedené zápisy predstavujú najstaršie správy o vlastníctve územného majetku šľachticmi zo Šariša. O starobylosti Brestova (zeme i dediny) svedčí aj fakt, že už k r. 1272 sa pripomína potok Brestov a to jeho horný tok pri opise zeme Dlenfö (terra Delnafeu), dnešný Kokošoviec. Horný tok Brestova sa až dodnes nazýva Brestove, ale jeho stredný tok sa už v druhej polovici 14. a v 15. storočí nazýval Mirkovským potokom. Dnes sa nazýva Kalinovec. V písomnostiach z 13. – 16. storočia sa obec vyskytuje pod názvom Borolou, Borozlo, od konca 18. storočia aj ako Brestow. Slovenský názov je odvodený od listnatého stromu brest. Pred r. 1325 bol Brestov majetkom prepošta z Myšle. Pravdepodobne obec získal od Abovcov, ktorí boli v 13. storočí vlastníci okolitých majetkov. Brestov patril prepoštovi nepretržite až do 60-tych rokov 16. storočia. Neskôr sa stal majetkom šľachtickej rodiny Kataiovcov.

Brestov patril medzi veľké dediny, čo potvrdzuje portálny súpis z r. 1427, na základe ktorého boli tamajšie sedliacke domácnosti zdanené od 31 port. V priebehu 16. storočia došlo k zníženiu počtu obyvateľov a zo sedliakov sa stali postupne želiari. V r. 1787 žilo v obci v 60 domoch 425 obyvateľov, v r. 1828 už v 89 domoch 647 obyvateľov. V r. 1831 sa dedinčania aktívne zúčastnili na sedliackom povstaní. Okrem tradičného poľnohospodárstva a chovu dobytky sa obyvatelia zaoberali aj tkáčstvom a prácou v lesoch.

Vrcholcom západnej strany pohoria Slanských vrchov medzi obcami Mirkovce a Brestov, sú Veľká a Malá Zobrana. K obidvom horským masívom sa dostaneme z viacerých strán, ale najschodnejšia cesta je zo severnej strany. Veľká Zobrana má nadmorskú výšku 627 metrov a je z nej nádherný výhľad do údolia Košickej kotliny. Malá Zobrana je o niečo nižšia a má výšku 610 metrov. Práve ona je z hľadiska histórie zaujímavejšia.

Na vrchole Malej Zobranej bolo v 9. - 10. storočí stojí jedinečné misijné centrum pustovních mníchov - eremitov. Približne uprostred vrcholu medzi skalami sa nachádza otvor do útrob Malej Zoborany, ktorý smeruje pomedzi skaly dole k potoku a vyúsťuje v ďalšej skale pri potoku, ktorej ľudia dali názov "Zimná skala". Otvor medzi skalami masívu využívali pustovníci v prípade nebezpečenstva. Cez skalný otvor sa dostali až do dediny k potoku Malka. Takto sa mohli ľahšie vyhnúť zbojníkom alebo aj prenikajúcim členom arpádovskej družiny, ktoré prenikali na toto územie.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov na roky 2024 - 2030

Zimná skala dostala meno podľa toho, že z nej aj v horúcom lete preniká studený vzduch cez otvor medzi skalami. Na vrchole hory je dodnes viditeľný otvor do skaly a prekážky, ktoré mali ochrániť mnícha. Podrobnejší opis tejto rarity uskutočnil nadšenec turizmu a archeológie František Blahút. Predpokladá sa, že toto misijné centrum na Malej Zobrane sa stalo zárodkom pre vytvorenie arcidiakonátu v neďalekom Drienove.

Symbody obce

Symbody obce Brestov sú erb a pečatidlo obce.

Erb obce Brestov

Vyobrazenie erbu vychádza z obrazu na pečatidle obce. V modrom štíte nad striebornou kamenistou pažiťou červeno odetý jazdec s čiernou čiapkou, čižmami a zlatým kabátom držiaci v pravej pozdvihutej ruke zlatú šablňu, po ľavom boku zlatá pošva, sediaci na cválajúcom striebornom koni v zlatej zbroji.

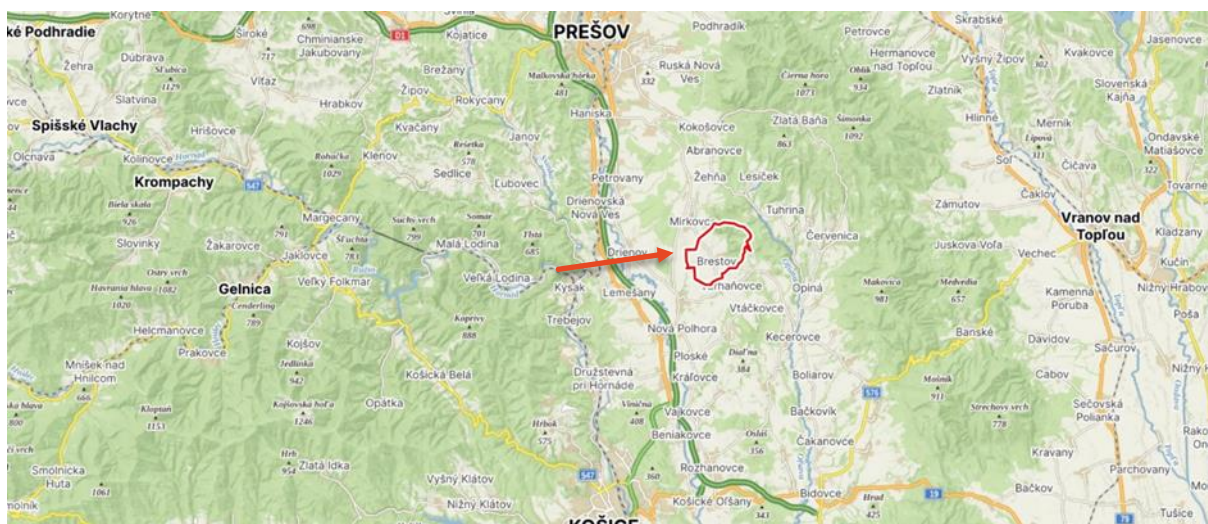

Územie obce

Obec Brestov leží v Košickej kotline v doline rovnomenného potoka. Nadmorská výška v strede obce je 300 m n. m. a v chotári 255 – 610 m n. m..

Chotár obce sa rozprestiera na ploche 1037 ha. Západná časť chotára je pahorkatina, východná mierna vrchovina Slanských vrchov, ktoré tvoria mladotret'ohorné usadeniny a sopečné horniny. Les, ktorý tvoria porasty dubu a borovice je len vo východnej časti. Na území prevládajú hnedozemné pôdy.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Brestov do Prešovského kraja a okresu Prešov. Prešovský kraj je podľa veľkosti druhý najväčší kraj na území Slovenska a z hľadiska počtu obyvateľov najväčším krajom Slovenska. V kraji sa nachádza 666 obcí, z nich je 23 miest. Prešovský kraj sa rozprestiera na celej severovýchodnej časti Slovenska. Prešovskému kraju dominuje Prešovský okres, ktorý je najväčším a najhustejšie zaľudneným na jeho území. Prešovský okres je ohraničený niekoľkými pohoriami. Čergov a Ondavská vrchovina zobia jeho severnú a severovýchodnú časť, Slanské vrchy ležia na jeho juhovýchode a Košická kotlina vytvára južnú hranicu okresu. Prešov, centrum Prešovského kraja a zároveň tretie najväčšie mesto Slovenska, tvorí aj administratívne centrum Prešovského kraja.

Grafické znázornenie polohy obce Brestov

Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia územia SR patrí vymedzené územie do geomorfologického celku Košickej kotliny, podcelku Toryskej pahorkatiny. Charakteristickou črtou

reliéfu je výrazná aluviálna niva toku Torysy s prechodom do hladko modelovanej kotlinovej pahorkatiny. Hladko modelované chrbty kotlinovej pahorkatiny sú segmentované menšími ľavostrannými prítokmi slabších tokov – Drienovský potok a potok Balky. Strmšie svahy, hlavne so severnou expozíciou, sú často porušené svahovými deformáciami typu zosúvania.

Zdroj: www.enviro.gov.sk

Nerastné bohatstvo: v roku 2014 bola v Brestove obnovená ťažba pyroxenického andezitu. Andezit je bežný stavebný kameň vyskytujúci sa vo zvýšenej miere vo vulkanických pohoriach na východe Slovenska. Je to kvalitná hornina pre cestné a pozemné stavby, ale aj jemnú kamenársku výrobu.

Pôdne pomery

Na miernych svahoch Toryskej pahorkatiny v alúviach rieky Torysa prevládajú fluvizeme kultizemné karbonátové (iniciálne pôdy), vznikli iniciálnym procesom, tmením či narúšaním rôznymi faktormi. Na svahoch Toryskej pahorkatiny sa vyskytujú hnedozeme (akumulácia ílovitých častíc) a pseudogleje (hydromorfné procesy). Pôdna reakcia je prevažne neutrálna, slabo alkalická až slabo kyslá. Hnedozeme sú pôdy úrodné, no nemajú dobré chemické ani fyzikálne vlastnosti, úrodnosť sa znižuje s prítomnosťou ílu. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité až ílovitohlinité, v nive rieky Torysa piesočnaté pôdy. Vzhľadom na podmienky v tomto území patria orné pôdy medzi menej produkčné orné pôdy.

Podľa Atlasu krajiny (2002) sa v území nachádzajú tieto pôdy: Fluvizeme (aluvium rieky Torysa) Fluvizeme kultizemné karbonátové (niva rieky Torysa) Hnedozeme kultizemné, pseudogleje typické (svahy Toryskej pahorkatiny).

Rastlinstvo

Fytogeografické členenie Podľa fytogeografického členenia Slovenska (Futák 1980) patrí posudzované územie do oblastí západokarpatskej flóry (Carpathicum occidentale), pričom leží na rozhraní obvodu flóry - východobeskydskej flóry (Beschidicum orientale), fytogeografického okresu Východné Beskydy a podokresu Šarišská vrchovina a obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), fytogeografických okresov stredné Pohornádie a Slanské vrchy. Jaseňovo-brestovo-dubové lesy sú v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy) a Dubovo-hrabové lesy karpatské a Nátržníkové dubové lesy sú *Fragmenty dubovo cérových lesov*. (Atlas krajiny, 2002).

Do tejto jednotky patria vlhkomilné lesy na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov najmä v nížinách a teplejších oblastiach pahorkatín do 300 m n. m (okolie potoka).

Štruktúra a ekológia: Dubovo-brestovo-jaseňové lužné lesy (tvrdé luhy) na vyšších a relatívne suchších polohách údolných nív majú zriedkavejšie a časovo kratšie povrchové záplavy. Pôdy sú od typologicky nevyvinutých nivných a glejových, až po hnedé pôdy, bohaté na živiny. Krovinné poschodie je dobre vyvinuté a druhovo bohaté, v bylinnej vrstve sú prítomné nitrofilné, mezofilné a hygrofilné druhy s výrazným jarným aspektom. Vegetácia má bujný vzrast, lebo zásoby prístupných živín sú pomerne veľké a kvalitné.

Dubovo-hrabové lesy karpatské (širšie okolie obce)

Štruktúra a ekológia: Porasty duba zimného a hraba, najčastejšie s prímiesou buka na rôznorodých geologických podložiach a pôdach typu kambizem. Podrast má „travný“ charakter, výrazne sa uplatňuje *Carex pilosa*, prítomné sú mezofilné druhy, typické pre bučiny ako aj dubinové prvky.

Dubové nátržníkové lesy (fragmenty lesa v širšom okolí)

Štruktúra a ekológia: Edaficky podmienené, floristicky bohaté dubiny, charakteristické pre vnútrokarpatské kotliny, kde sa viažu na plošiny a mierne svahy pahorkatín s príkrovmi sprašových hĺn a ílova ilimerizovanými alebo hnedozemnými pôdami. Okrem dubov je často prítomná borovica, breza a smrek. V podraze sa vyskytujú dubinové prvky, mezofilné druhy, ale tiež acidofilné druhy. Typické sú druhy ťažkých pôd, znášajúce zamokrenie a vysušenie pôd.

Zdroj: Atlas krajiny, 2002

Živočíšstvo

Zloženie fauny dotknutého územia nie je pestré keďže je z hľadiska fauny málo významné. Dotknuté územie je prevažne poľnohospodárskou krajinou s chudobnými živočíšnymi spoločenstvami lúk a polí (hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), jarabica poľná (*Perdix perdix*)), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), syseľ obyčajný (*Citellus citellus*), ležiak obyčajný (*Burhinus oedicephalus*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*), kaňa popolavá (*Circus pigardus*), myšiarka močiarna (*Asio flammeus*), trasochvost žltý (*Motacilla flava*), strnádka lúčna (*Emberiza calandra*), chrček roľný (*Cricetus cricetus*) a tchor stepný (*Mustela eversmanni*), pre vlhké lúky je charakteristický chrapkáč poľný (*Crex crex*). Poľovná zver je zastúpená hlavne bažantom obyčajným (*Phasianus colchicus*), srncom hôrnym (*Capreolus capreolus*), sviňou divou (*Sus scrofa*),

jeleňom obyčajným (*Cervus elaphus*), prepelicou a jarabicou. Z ostatných druhov tu žije líška obyčajná (*vulpes vulpes*), kuna lesná (*Martes martes*) a iné.

Významné migračné koridory živočíchov: V údolí rieky Torysa (západne od riešeného územia) sa napája zo severu vedúca, jedna z hlavných jarných a jesenných migračných ciest vtáctva. V širšom okolí sa nachádzajú aj faunisticky hodnotné územia, ktoré sú súčasťou biocentier a biokoridorov. Z chránených a prioritných druhov živočíchov sa na území katastra obcí nachádzajú nasl. druhy: majka obyčajná (*Meloe proscarabeus*), čmeľ (*Bombus*), vidlochvosty ovocný (*Iphiclides podalidarius*), hlavač bieloplutvý (*Cottus godio*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan zelený (*Rana esculenta*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), vydra riečna (*Lutra lutra*), plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), piskor malý (*Sorex minutus*).

Chránené časti prírody a krajiny

Pre katastrálne územie Brestov platí prvý stupeň územnej ochrany v zmysle zákona č. 117/2010 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. Z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Nezasahuje do územia s osobitnou územnou ochranou v zmysle § 17 až § 27 uvedeného zákona.

Juhovýchodná časť katastra zasahuje do navrhovaného chráneného vtáčieho územia SKCHVU025 – Slanské vrchy.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú:

- prioritný lesný biotop európskeho významu – dubovohrabové lesy panónske a lipovojavorové sutinové lesy
- lesný biotop európskeho významu – bukové a jedľovobukové kvetnaté lesy a kyslomilné bukové lesy
- lesný biotop národného významu – dubovohrabové lesy karpatské
- travinno-bilinný biotop európskeho významu – nižné a podhorské kosné lúky

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov na roky 2024 - 2030

Ďalšími významnými prvkami ekologickej stability sú porasty rozptýlenej mimolesnej zelene v okolí ciest, vodných tokov, terénnych strží, ktoré je potrebné v maximálnej možnej miere chrániť.

Najväčšou hodnotou riešeného územia je prírodné prostredie severo-východnej časti katastra – Jezuitská záhrada.

Predmetom záujmu ochrany prírody sú aj lesné biotopy európskeho a národného významu a lúčne biotopy európskeho a národného významu (vymedzené lokality na TTP), kde pri zásahu do porastov sa požaduje náhradná rekultivácia, resp. finančná náhrada.

Dotknuté územie nie je ani súčasťou navrhovaných chránených území európskeho významu v sieti NATURA 2000.

Biotopy národného a európskeho významu:

Tr 7 Mezofilné lémy,

Br 6 Brehové porasty devätsilov,

Lk 1 Nižinné a podhorské kosné lúky,

Lk 3 mezofilné pasienky a spasené lúky,

Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí,

Pr 2 prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách,

Ls 1.3 jaseňovo- jelšové podhorské lužné lesy.

Obrázok: Prírodný kolorit obce

Zdroj: www.wikipedia.sk

Klimatické podmienky

Územie sa nachádza v klimatickom regióne, pomerne teplom, suchom, kotlinovom, kontinentálnom. Suma priemerných denných teplôt vyšších ako 10°C je 2800 - 2500, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5 °C je 222 dní. Priemerná teplota vzduchu v januári je -3 až -5 °C, priemerná teplota vzduchu vo vegetačnom období T_{veg} je 14 – 15°C. Širšie dotknuté územie tejto časti Toryskej pahorkatiny možno na základe klimatických charakteristík zaradiť do oblasti teplej, okrsku teplého, mierne vlhkého-suchého, s chladnou zimou. (Atlas krajiny SR, 2002). Základné znaky: počet letných dní v roku pod 50, hornou hranicou je júlová izoterma na Slovensku 16 °C.

Zrážky

Z hľadiska ročného chodu zrážok v širšom dotknutom území maximum zrážok pripadá na mesiace jún a júl, minimum zrážok spravidla na mesiac február. Priamo v obci sa nenachádza zrážkomerná stanica.

Veternosť

V prípade skúmaného územia je určujúcim faktorom veterných pomerov predovšetkým S – J orientácia údolia Torysy ohraničená zo západu východným okrajom pohoria Čierna hora a S – J orientácia hlavného hrebeňa orografického celku Slanské vrchy, otvorenosť územia Toryskej pahorkatiny. Z údajov prezentovaných z klimatickej stanice Prešov sú zrejme dominantné vetry severných a južných smerov, pričom v porovnaní s inými oblasťami Slovenska má oblasť širšieho okolia Prešova pomerne nízke % bezvetria. Inverzné polohy sú v nízko položených miestach najmä v okolí vodných tokov. Na ich formovaní sa podieľajú stekavé prúdy chladného vzduchu, najmä z okolitých svahov Čiernej hory a Toryskej pahorkatiny.

Hydrogeologické podmienky

Hydrogeologické pomery územia sú odrazom jeho geologickej stavby, geomorfologických a klimatických pomerov územia. Z hľadiska hydrogeologickej funkcie môžeme fluvialne, štrkovité náplavy toku Torysy charakterizovať ako hydrogeologický kolektor s medzizrnovou priepustnosťou, s odhadovaným koeficientom filtrácie 10⁻⁴ až 10⁻⁵ m.s⁻¹, pričom priepustnosť štrkových náplavov je limitovaná obsahom jemnozrnej frakcie v štrkovitých náplavoch. Výška hladiny podzemnej vody je v priamej hydraulikkej spojitosti s výškou hladiny toku Torysy, priemerne sa pohybuje v hĺbke 2,0-3,0 m pod úrovňou terénu.

Minerálne vody: Okres Prešov- Borkút, M. Borkút- slabo mineralizovanej vápenato – horečnatej vody s výdatnosťou 11 l.s-1. V lokalitách Cemjata a Kvašná voda sa nachádzajú tri pramene, z ktorých najvýdatnejší na Cemjate má výdatnosť 9 l.s-1 s výverom vápenato – horečnato - uhličitej vody. Lokality Išľa a Solivar- nátriovo- chloridové vody. Okres- Košice-okolie- Herľany, tepličany a Buzica.

Geotermálne vody: V obci Valaliky bol vybudovaný vrt KAH 3 v rámci hg-prieskumu. Hĺbka vrtu je 190,2 m, s výdatnosťou 3,2 l.s-1 a teplotou vody 18 - 21oC. Voda je silne mineralizovaná, alkalická. V Košickej kotline sa nachádza ložisko geotermálnej vody, ktoré predstavuje odhadovanú teoretickú výkonovú kapacitu cca 1300 MW.

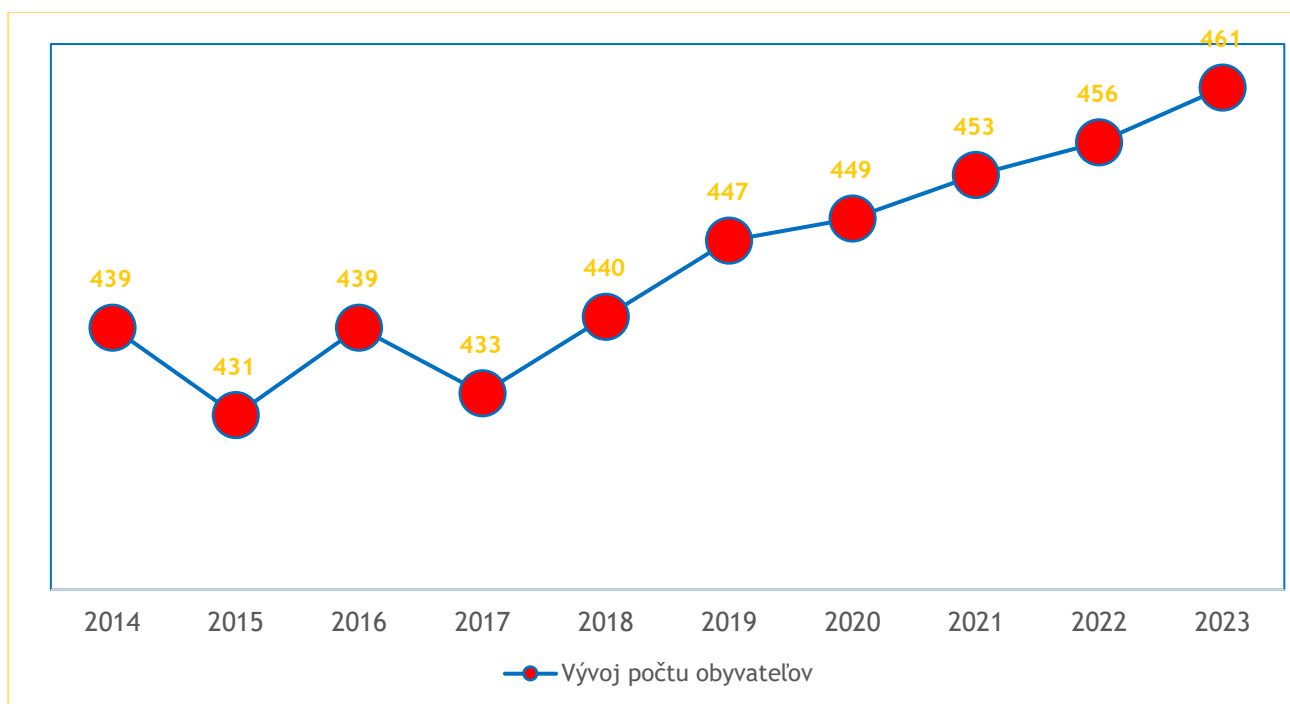
Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2014 – 2023) počet obyvateľov vykazuje klesajúci i stúpajúci trend vývoja. Celkový počet obyvateľov obci v roku 2023: 461.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2014 do 2023

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
počet obyvateľov	439	431	439	433	440	447	449	453	456	461
počet narodených	4	5	2	7	6	6	4	6	7	3
počet zomrelých	3	6	5	5	1	1	4	3	3	3

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

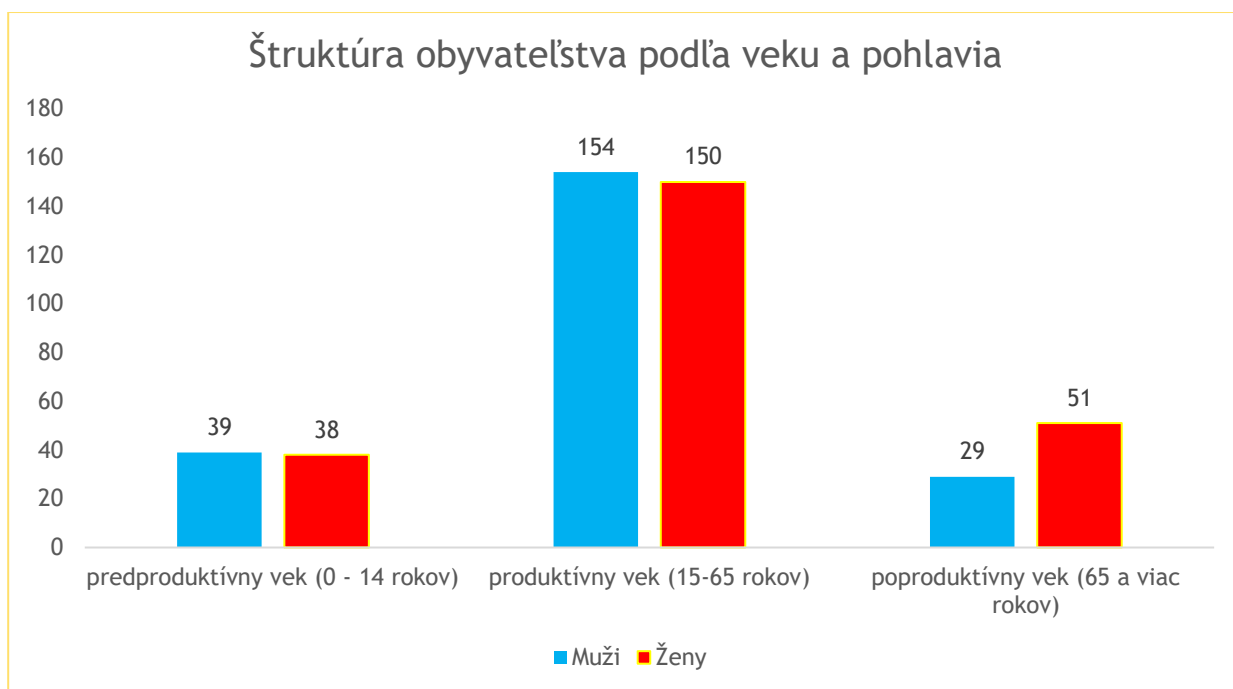
Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15-65 rokov) konkrétne 304 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v poproduktívnom veku, a to 80 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	39	38	77
produktívny vek (15-65 rokov)	154	150	304
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	29	51	80

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostnej štruktúry sa všetci obyvatelia hlásia k slovenskej národnosti (100%).

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	461	100

Zdroj: Obecný úrad Brestov

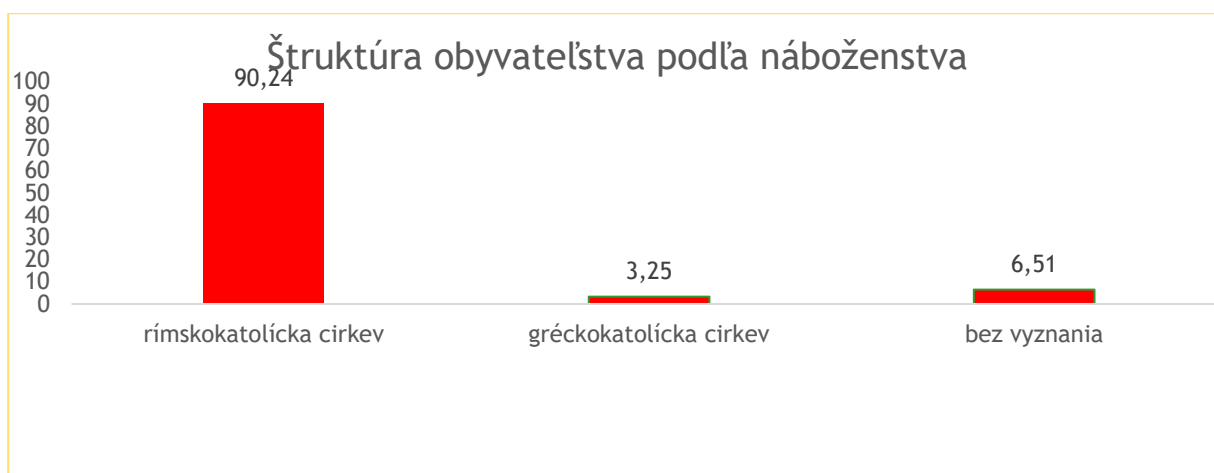
Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev 90,24%.

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	416	90,24
gréckokatolícka cirkev	15	3,25
bez vyznania	30	6,51

Zdroj: Obecný úrad Brestov

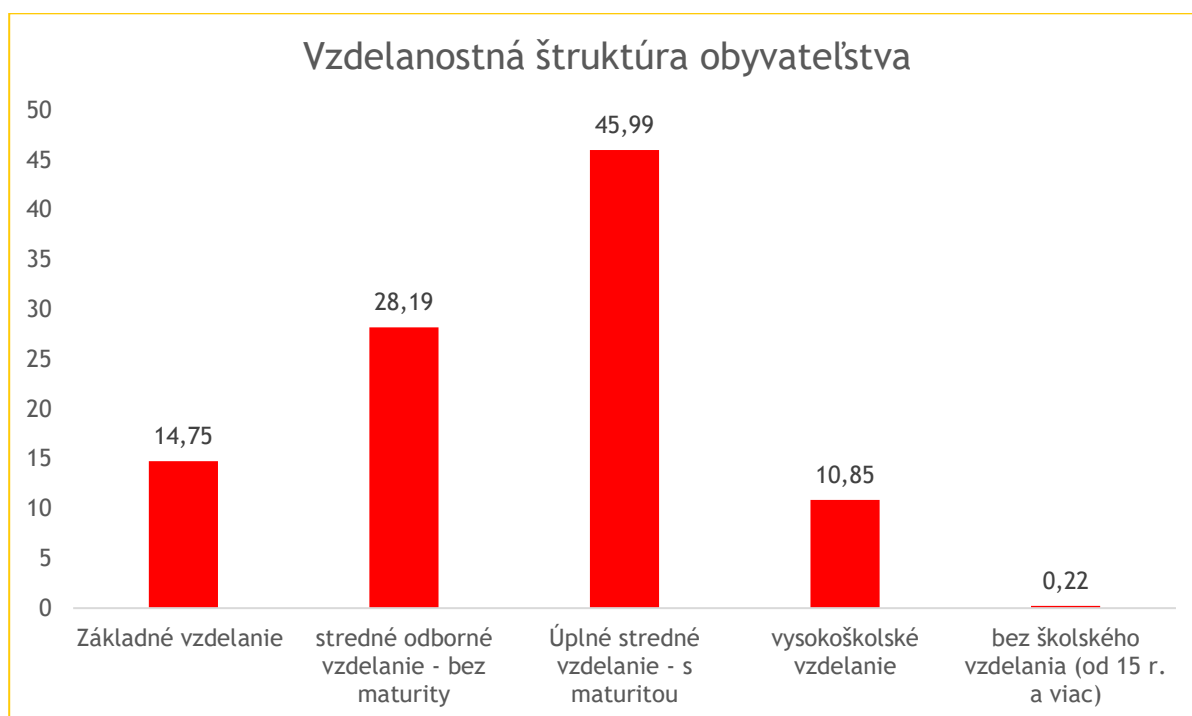
Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie v obci má stredoškolské vzdelanie. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
základné vzdelanie	68	14,75
stredné odborné vzdelanie bez maturity	130	28,19
úplné stredné vzdelanie s maturitou	212	45,99
vysokoškolské vzdelanie	50	10,85
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	1	0,22

Zdroj: Obecný úrad Brestov

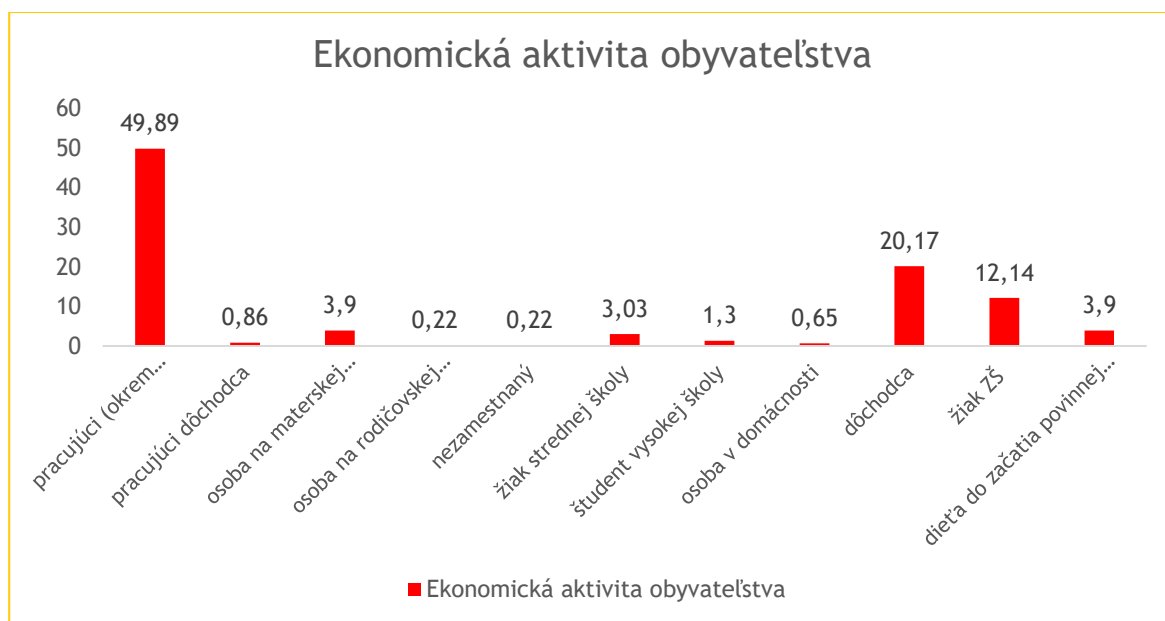
Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Nezamestnanosť v obci je na úrovni 0,22% . Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj možno využiť v širšom rámci na úrovni rozvoja mikroregiónu.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
pracujúci (okrem dôchodcov)	230	49,89
pracujúci dôchodca	4	0,86
osoba na materskej dovolenke	18	3,90
osoba na rodičovskej dovolenke	1	0,22
nezamestnaný	1	0,22
žiak strednej školy	14	3,03
študent vysokej školy	6	1,30
osoba v domácnosti	3	0,65
dôchodca	93	20,17
žiak ZŠ	56	12,14
dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	18	3,90

Zdroj: Obecný úrad Brestov

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Brestov býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 144. Rodinné domy sú v dobrom stave. V obci sa nenachádzajú bytové domy.

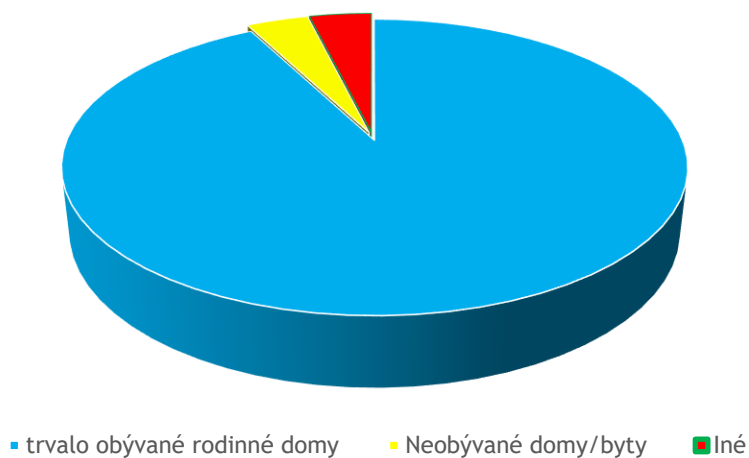
Tabuľka 7 Bytová/domová štruktúra

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	144
trvalo obývané bytové domy	0
neobývané domy/byty	6
iné	6
CELKOM	156

Zdroj: Obecný úrad Brestov

Štruktúra domového a bytového fondu

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno-spoločenské podujatia. Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Brestov na roky 2024 - 2030**

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra (Zdroj: obec, vlastné spracovanie)

Občianska vybavenosť v obci	ÁNO/NIE resp. vymenované
Kultúrny dom	Áno
Dom smútku	Nie
Cintorín	Áno
Kostol	Áno
Materská škola	Áno
Základná škola	Nie
Stredná škola	Nie
Školské ihrisko	Nie
Futbalové ihrisko	Áno
Ihriská (iné) napr. detské, multifunkčné	Áno - detské
Športová hala	Nie
Telocvičňa	Nie
Kúpalisko (umelé, prírodné)	Nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	Nie
Domov dôchodcov	Nie
Knižnica	Áno - nefunkčná
Pošta	Nie
Hotely, motely, penzión	Nie
Turistické ubytovne	Nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	Nie
Pohostinstvo	Nie
Obchod, predajne	Áno
Hasičská zbrojnica	Áno
Zdravotné stredisko	Nie
Obecný rozhlas	Áno
Kino	Nie
Sociálne služby	Nie
Lekáreň	Nie
MOaPS	Nie
Terénna sociálna práca	Nie

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V súčasnosti obec nie je vybavená zdravotníckymi zariadeniami. Obyvatelia obce dochádzajú za základným zdravotným ošetrením do Šarišských Bohdanoviec a Žehne. A musia za odbornou zdravotnou starostlivosťou dochádzať do krajského mesta Prešov alebo Košice, čo je problematické predovšetkým pre mladé rodiny a dôchodcov, jednak z finančného hľadiska a zároveň vznikajú problémy so zabezpečením dopravy. Na rovnakej úrovni je to aj v rámci sociálnych služieb, ktorých rozvoj je podmienený, veľkosťou obce a počtom obyvateľom.

Obec neposkytuje opatrovateľskú službu, chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc, obec v malej miere organizuje spoločenský život a voľný čas seniorov. Obec organizuje pre dôchodcov posedenie pri hudbe a návštevy občanov nad 80 rokov počas mesiaca úcty k starším a v čase vianočných sviatkov. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na snahu o umiestnenie občanov obce, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých v starobe a chorobe do zariadení, ktoré sú zriadené v Prešovskom kraji, nakoľko priamo v obci nie je vybudované žiadne zariadenie sociálnych služieb.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádza materská škola. Iné druhy vzdelávacích zariadení sa na území obce nenachádzajú. Školopovinné deti dochádzajú do školy v Šarišských Bohdanovciach. Študenti stredných a vysokých škôl tieto navštevujú v iných mestách. Takýto spôsob predškolskej a školskej výchovy sa javí ako racionálny aj pre ďalšie obdobie, keďže sa neočakáva výrazný nárast pôrodnosti a detí vo veku povinnej školskej dochádzky.

Športové zariadenia

V rámci športového vyžitia majú obyvatelia obce, predovšetkým deti a mládež nemajú veľa možnosti vykonávať rôzne športové aktivity. Športový areál sa nachádza v západnej časti obce. Pre výkonnostný šport je tu vybudované futbalové ihrisko, pre neorganizovaný šport zázemie takéhoto charakteru absentuje. Športové vyžitie mladých poskytuje aj členstvo v DHZ a účasť na súťažiach dobrovoľných hasičských zboroch.

Služby

Obec má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny s rozličným tovarom. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v krajských mestách. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej štruktúry ako aj s rozšírením služieb.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V katastrálnom území obce Brestov sa nachádzajú nasledovné kultúrne pamiatky:

Dominantou obce je **rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie**. Farský kostol bol postavený študijnou zakladaninou v roku 1782. Tento letopočet je vpísaný na priečelí kostola nad hlavnými vchodovými dverami. Farský barokovo-klasicistický kostol i hlavný oltár je zasvätený Nanebovzatej Panně Márii. Poukazuje na to socha v strednej nike hlavného oltára. Kostol je situovaný do severovýchodnej časti obce do severne položených lesov. Pohľad na vstupný priestor, teda priestor medzi ulicou a hlavnými chrámovými dverami, umocňuje vonkajšie kruhové opevnenie okolo kostola. Súpis pamiatok na Slovensku zaznamenáva poškodenie a opravné práce kostola po zemetrasení v roku 1813. História Domus v jednotlivých rokoch podrobne zaznamenáva renováciu kostola či fary a práce spojené s rôznymi opravami, pričom vyčísluje aj výšku finančných nákladov.

Impozantnou časťou kostola je ihlanovitá veža ukončená umelecky zhotoveným železným krížom. Od roku 1910 boli v nej tri zvony dovezené od zvonolejára Františka Egryho.

Hlavný oltár ako aj sochu Božského Srdca Ježišovho vytvoril v roku 1904 košický staviteľ oltárov Juraj Urr. Zadnú časť chrámu po celej šírke zaberá chór. Jeho súčasťou je dvojmanuálový pneumatikový organ. Súčasťou organovej obraz sv. Juraja a obraz Kristus na kríži, benedikované 23. novembra 1904. V kostole sa nachádzajú sochy Lurdskej Panny Márie, sv. Antona a sv. Františka z Assisi. Krstiteľnice patrili k vybaveniu farského kostola už od stredoveku. Vo farskom kostole sú dve kamenné krstiteľnice z románskeho obdobia. Na stene po obidvoch stranách je krížová cesta. Od roku 1910 v kostole sa nachádza baldachýn s dvoma lampášmi. K chrámovým cennostiam patria liturgické nádoby a rúcha: kalich z roku 1911 a veľkonočný svietnik z košickej umeleckej dielne, z roku 1916 monštrancia zo striebra, pozlátená a so zlatými ozdobami, v súčasnosti používaný kalich, paténa, cibórium, monštrancia, kadidelnica, ornáty s ručne vyšívanými ozdobami.

Život vo farnosti je vo farskej kronike veľmi podrobne opísaný od 1. júla 1957, kedy za správcu farnosti bol menovaný Juraj Soľar, rodák z Ražňan. Vo farskom kostole sa zvlášť slávi slávnosť

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov na roky 2024 - 2030

Nanebovstúpenia Panny Márie a sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho v júni, spojený so sprievodom so Sviatosťou Oltárnou k soche Božského Srdca v strede obce. Socha je na podstavci, je vysoká 5,5 metra, bola dovezená v roku 1916 zo Šoporne od kamenosochára Held Liputa.

Obrázok: Kostol Nanebovzatia Panny Márie

Zdroj OcÚ

V roku 2006 bola ukončená renovácia kostola, na ktorej sa podieľali veriaci farnosti pod vedením Diecéznej komisie ustanovenej pre posvätnú liturgiu a umenie. Dňa 15.10.2006 sa konala slávnostná konsekrácia Rímsko-katolíckeho kostola zasväteného Nanebovzatej Panny Márie, ktorej predsedal arcibiskup a metropolita Košickej arcidiecézy Msgr. Alojz Tkáč.

V obci je v Ústrednom zozname pamiatkového fondu evidovaná národná kultúrna pamiatka, stredoveký objekt č. ÚZPF – 4268/0: **stredoveký hrádok z 2. pol.13 st.** (Kóta 508/2) severovýchodne od obce v lese na kopci zvanom Zámčisko, elipsovitého pôdorysu obohaný valom a priekopou. Na ploche NKP je nevyhnutné dodržať ustanovenia § 32 pamiatkového zákona a pri všetkých investičných činnostiach je potrebné metodicky a odborne spolupracovať s Krajským pamiatkovým úradom v Prešove.

V Centrálnej evidencii archeologických nálezísk Slovenskej republiky sú evidované archeologické lokality: 1. historické jadro obce – územie s predpokladanými archeologickými nálezmi (pri úprave kostola nájdené tri stredoveké podkovy) 2. poloha Zámčisko – stredoveký hrádok – NKP, evidovaná v ÚZPF 3. poloha Koscelec, severne od obce na úpätí Zobranej (kóta 609,9) – výšinné sídlisko neolit, doba bronzová, včasný stredovek.

Na budove Obecného úradu sa nachádza pamätná tabuľa dňa - 19.1.1945 bola obec oslobodená spod fašistickej okupácie.

Z hľadiska turistiky sú zaujímavé Slanské vrchy, kde možno navštíviť:

- **Tufový kaňon v Slanských vrchoch** – v krásnom prostredí Slanských vrchov sa nachádza pozoruhodný prírodný úkaz zvaný Tufový kaňon. Viacerí ho však budú poznať aj pod názvom Ortášska ryha. Tufový kaňon nie je veľký. Ide skôr o úzky, zhruba 56 metrov dlhý kaňon, ktorý vo vulkanickej hornine nazývanej tuf vyhlbil vodný tok. Nachádzajú sa tu pekné erózne ryhy a tufové skaly vysoké 5 až 12 metrov. Skalné steny a bralá sú obklopené dubovým lesom, ktorý ponúka vynikajúce možnosti turistiky. Divokosť a drsnosť dodáva kaňonu aj fakt, že všetko je tu nechané len na samotnú prírodu a teda zásah ľudskej činnosti je tu len minimálny. Na začiatku samotnej doliny sa nachádza kameňolom, v ktorom sa kedysi ťažil tuf. Prístup ku kaňonu je po ceste, ktorá spája obce Ploské (cca 1,5 km) a Ortáše smerom k lesu na pravej strane tejto cesty. Trasa je nenáročná, krajinársky veľmi pestrá, zaujímavá a určite vhodná aj pre rodiny s malými deťmi.
- **Veterná diera v Malej Zobranej** – prírodná pamiatka – priepasť s hĺbkou 11 m sa vytvorila v poruche smeru S-J v andezitoch. Je charakteristická silným prievanom, ktorý vanie pri poklese vonkajších teplôt. V podzemných priestoroch jaskyne a v skalných dutinách v jej blízkosti zimujú chránené salamandry škvrnité o počte niekoľko stoviek jedincov. Približne 90 m pod priepasťou sa nachádza 3 m dlhá Úpätná jaskyňa, ktorá je klimaticky prepojená s Veternou dierou.
- **Rozhľadňa Čerešenka** – uprostred rozľahlých polí medzi obcami Rozhanovce, Čížatice a Chrastné stojí turistická rozhľadňa nevsednej architektúry, ktorá pripomína stredovekú strážnu vežu. Jej črty sú jasne viditeľné už z diaľky. Kamenná stavba stojí pri osamelej čerešni na mieste, kde sa odohrala Rozhanovská bitka. Rozhľadňa sa týči do výšky 12 metrov z ktorých je dokonalý výhľad na Slanské vrchy, časť Volovských vrchov s Kojšovskou hoľou či údolie rieky Torysy.

Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Brestov na roky 2024 - 2030

- Asi 16 km od obce Brestov sa nachádza **Herlianský gejzír** – je prírodnou atrakciou, ktorá je od roku 1981 vyhlásená za národnú prírodnú pamiatku.
- **Rankovské skaly** – patriace do pohoria Slanských vrchov, ktoré lákajú turistov najmä nádhernými výhľadmi a tiež zaujímavými skalnými blokmi majestátnych rozmerov, ktoré sú pre túto horskú oblasť charakteristické. Tieto krásne skalné komplexy sú tvorené sopečnými horninami, ktoré sú dôkazom niekdajšej aktívnej vulkanickej činnosti. Rankovské skaly vystupujú ponad hustý listnatý les a na ich úpätí možno badať menšie kamenné more. Z vrcholových partií ponúkajú Rankovské skaly krásne výhľady najmä na údolie rieky Torusy, Slanské vrchy, Košickú kotlinu a východné časti Slovenského rudohoria. Za dobrého počasia bystré oko skúseného turistu určite zahliadne aj končiare Vysokých Tatier. Územie Rankovských skál je prírodnou rezerváciou s najvyšším stupňom ochrany. Predmetom ochrany je nielen skalný komplex, ale i jeho s typické spoločenstvá vzácnymi a ohrozenými druhov rastlín.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Tabuľka 9 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý.
Chodníky	Stav existujúcich chodníkov je dobrý.
Železničná stanica	V obci sa nenachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádzajú 4 autobusové zastávky, z toho 2 v nevyhovujúcom stave.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod. V obci sa nachádza farská studňa – verejne dostupná.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.

**Príloha č. 1 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Brestov na roky 2024 - 2030**

Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
Elektrické vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je dobrý, obec čiastočne využíva LED technológiu (60%). Prevádzku verejného osvetlenia spravuje externá spoločnosť.
Pokrytie mobilných operátorov	Obec je pokrytá signálmi 3 mobilných operátorov, kvalita signálov je výborná.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec disponuje optickou sieťou.

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologicky rozložiteľný odpad z domácnosti, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje dodávateľsky. V obci sa nenachádza zberný dvor ani kompostovisko. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec neustále dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne zát'aže.

Obecný úrad Brestov
Brestov 99
082 05 Šarišské Bohdanovce
www.brestov.sk